

REFERAT |KRS| Formannskapet (2015-2019) d. 12-12-2018

Mødedato Onsdag d. 12. december 2018 kl. 09:00

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Program for møtet.....	3
Svar på Formannskapetets oversendelsesforslag om skolegudstjenester datert 14.11.2018.....	6
Høring - lovfesting av plikt for kommunene til å tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer.....	9
Vurdering av grunnlag for bidragsordninger, herunder bidrag Vågsbygdveien.....	13
Svar på verbal forslag om etablering av barnefamilier i Kvadraturen.....	20
Høring - endring i valgforskriften og forskrift om direkte valg til kommunedelsutvalg.....	30

Punkt 146/18: Program for møtet

Bilag

Vedlegg 1 - PwC Rapport - Kristiansand Havn KF & Mandal Havn KF - Havnesamarbeid

Vedlegg 2 - Norconsult - Havnesamarbeid Trinn 2

MØTEINNKALLING TIL FORMANNSKAPET

Dato: 12.12.2018 kl. 09.00
Sted: Bystyresalen / Formannskapssalen

Innkalling gjelder bare medlemmer. Varamedlemmer møter etter særskilt innkalling.

Forfall meldes snarest til Anne Lise H. Aabø tlf. 98 28 79 38 eller
epost alh@kristiansand-bystyre.no

PROGRAM FOR MØTET:

Kl. 09.00 – 09.45 **Informasjonsmøte om Havnearbeid / sammenslåing ved Morten Frustøl, PwC og Martin Schreck, NorConsult**
se vedlegg 1 og 2
(Havnestyret og by- og miljøutvalget inviteres)

Kl. 09.45 – 10.15 **Orientering om resultater fra nasjonale prøver ved Roy Wiken, oppvekstdirektørens stab**

Deretter behandling av sakskart.

SAKSKART			Side
146/18	201800013-132	Program for møtet	
		Sektor 2 – Oppvekst:	
147/18	201508691-3	<u>Formannskapssak:</u> Svar på Formannskapets oversendelsesforslag om skolegudstjenester datert 14.11.2018 Oppvekststyrets innst. 05.12.18 ettersendes	
		Sektor 3 – Helse- og sosial:	
148/18	201825445-2	<u>Formannskapssak:</u> Høring - lovfesting av plikt for kommunene til å tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens Helse- og sosialstyrets innst. 11.12.18 ettersendes	

		Sektor 5 – Teknisk:	
149/18	201212190-16	<u>Formannskapssak:</u> Vurdering av grunnlag for bidragsordninger, herunder bidrag Vågsbygdveien Kommunalutvalgets innst. 11.12.18 ettersendes	
150/18	201809932-1	<u>Bystyresak:</u> Svar på verbal forslag om etablering av barnefamilier i Kvadraturen	
		Sektor 6 – Organisasjon:	
151/18	201801910-5	<u>Formannskapssak:</u> Høring - endring i valgforskriften og forskrift om direkte valg til kommunedelsutvalg	

Harald Furre
Ordfører
(sign.)

Punkt 147/18: Svar på Formannskapets oversendelsesforslag om skolegudstjenester datert 14.11.2018

Bilag

Vedtak OPPVEK, 05122018, Sak 83/18, Svar på Formannskapets oversendelsesforslag om skolegudstjenester datert 14.11.2018

Dato 27. november 2018
Saksnr.: 201508691-3
Saksbehandler Roy Wiken

Saksgang
Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato
05.12.2018
12.12.2018

Svar på Formannskapets oversendelsesforslag om skolegudstjenester datert 14.11.2018

Forslag til vedtak

1. [Formannskapet tar Rådmannens redegjørelse til orientering.](#)

Ragnar Evensen
Rådmann

Svein Ove Ueland
Oppvekstdirektør

Vedlegg:
Ingen vedlegg

Bakgrunn for saken

Formannskapet har bedt administrasjonen vurdere å fremme en sak om å legge til rette for at alle elever i Kristiansand får tilbud om skolegudstjeneste i tråd med ny nasjonal veileder. (Enst.)

Forslag: «*Formannskapet ber administrasjonen vurdere å fremme en sak om å legge til rette for at alle elever i Kristiansand får tilbud om skolegudstjeneste i tråd med ny nasjonal veileder.*»

Den nye nasjonale veilederen er revidert etter ønske fra Stortinget. Det har vært uro og uklarhet knyttet til gjennomføringen av skolegudstjenester enkelte steder. Den nye veilederen gir tydeligere forventninger og rammer for organiseringen av gudstjenester i skoletiden.

Viktigste endringene siden tidligere veileder:

- Det vises til Stortingets oppfordring om at elevene skal tilbys skolegudstjeneste.
- Det er skoleeier (kommune, fylkeskommune, privat eier) som bestemmer om elevene skal tilbys skolegudstjeneste eller ikke.

- Det vises konkret til tekst fra Overordnet del, som setter formål og ramme for tilbudet.
- Det påpekes at skoleavslutninger skal være inkluderende og tilrettelagt for alle. Gudstjenesten bør derfor ikke være skoleavslutning.
- Det gis konkrete eksempler (temadag, lesestund, sangstund, lysfest eller andre aktiviteter) på hva alternativet til gudstjeneste kan være.
- Det anbefales ikke lenger aktiv påmelding, men presiseres at det er opp til skolen å organisere deltakelse på gudstjeneste og alternativt opplegg.
- Det understrekes at skolen ikke skal drive forkynning, og at verken gudstjenesten eller det alternative tilbudet skal være KRLE-opplæring.

Veiledningen ble oppdatert 14.11.2018, se veilederen:

<https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/saksbehandling/skolegudstjenester/>

Saksopplysninger

I Kristiansand kommune foreligger det allerede et vedtak om at alle elever skal få tilbud om skolegudstjeneste. Dette vedtaket ble fattet i 2005.

Bystyret: 15. des. 2005 (budsjettbehandlingen)

I samsvar med den generelle delen av læreplanen som sier noe om kulturelle markeringer, ber bystyret byens skoler om å gjennomføre skolegudstjenesten på tradisjonelt vis.

(41/11)

Det er en forventning fra administrasjonen at skolene følger dette vedtaket. Når det nå har kommet en ny veileder for skolegudstjenester må også skolene tilpasse praksis i tråd med den.

Konklusjon

Elevene i Kristiansand får tilbud om skolegudstjeneste i tråd med ny nasjonal veiledning og vedtak fra Bystyret datert 15.12.2005 sak 41/11.

Punkt 148/18: Høring - lovfesting av plikt for kommunene til å tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens

Bilag

Vedtak HELSOS, 11122018, Sak 69/18, Høring - lovfesting av plikt for kommunene til å tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens

Høyringsbrev - lovfesting av plikt for kommunane til å tilby dagaktivite...

Høyringsnotat(1366641)(1)

Dato 23. november 2018
Saksnr.: 201825445-2
Saksbehandler Hilde Engenes

Saksgang
Helse- og sosialstyret
Formannskapet

Møtedato
11.12.2018
12.12.2018

Høring - lovfesting av plikt for kommunene til å tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens

Sammendrag

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt på høring et fremlegg om å lovfeste en plikt for kommunene til å tilby dagaktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demens. Høringsfrist er satt til 14. januar 2019.

Høringsnotatet er utarbeidet på bakgrunn av vedtak gjort av Stortinget om å foreslå endringer i helse- og omsorgstjenesteloven slik atplikten kan inntre fra 1. januar 2020. Departementet mener lovendringen vil bidra til å møte utfordringer knyttet til økningen som vil komme i antall personer som får en demenssykdom. De fleste av disse vil trenge ulike tjenester i løpet av sykdomsforløpet og deres nærmeste vil trenge avlastning og støtte. Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende vil være et godt virkemiddel som også kan bidra til at flere kan bo i eget hjem så lenge som mulig, at flere får tilbud om sosialt fellesskap og aktivitet og det kan også gjøre det lettere for pårørende å stå i jobb.

Kristiansand kommune støtter intensjonen med lovendringen, og mener dagaktivitetstilbud er et viktig bidrag til bedre tilrettelagte helse- og omsorgstjenester til personer med demens og deres pårørende. Kommunen har benyttet seg av tilskuddsordningene som har vært og har etablert dagsentertilbud til målgruppen. Lovfestingen av dagaktivitetstilbud til en spesifikk diagnosegruppe må imidlertid være å betrakte som en utvidelse av gjeldende rett. Dette vil medføre administrative og økonomiske merkostnader for kommunene, og vil særlig gi utslag siden plikten er knyttet til demenslidelser som er anslått at vil dobles frem mot 2040. På denne bakgrunn støtter Kristiansand kommune forslaget til lovendring, men under forutsetning at kommunenes merkostnader kompenseres.

Forslag til vedtak

1. Formannskapet slutter seg til rådmannens forslag til høringsuttalelse.
2. Formannskapet forutsetter at kommunene kompenseres for økonomiske merkostnader ved endringene

Ragnar Evensen
rådmann

Wenche P. Dehli
Helse- og sosialdirektør

Vedlegg:
Høringsbrev
Høringsnotat

Bakgrunn for saken

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt på høring et fremlegg om å lovfeste en plikt for kommunene til å tilby dagaktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demens. Høringsfrist er satt til 14 januar 2019.

Høringsnotatet er utarbeidet på bakgrunn av vedtak gjort av Stortinget om å foreslå endringer i helse- og omsorgstjenesteloven slik atplikten kan inntre fra 1. januar 2020. Departementet mener lovendringen vil bidra til å møte utfordringer knyttet til økningen som vil komme i antall personer som får en demenssykdom. De fleste av disse vil trenge ulike tjenester i løpet av sykdomsforløpet og deres nærmeste vil trenge avlastning og støtte. Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende vil være et godt virkemiddel som også kan bidra til at flere kan bo i eget hjem så lenge som mulig, at flere får tilbud om sosialt fellesskap og aktivitet og det kan også gjøre det lettere for pårørende å stå i jobb.

Kristiansand kommune støtter intensjonen med lovendringen, og mener dagaktivitetstilbud er et viktig bidrag til bedre tilrettelagte helse- og omsorgstjenester til personer med demens og deres pårørende. Kommunen har benyttet seg av tilskuddsordningene som har vært og har etablert dagsentertilbud til målgruppen. Det må imidlertid betraktes som en utvidelse av gjeldende rett å innføre en eksplisitt plikt til å tilby dagaktivitetstilbud til en spesifikk diagnosegruppe. Det er derfor av stor betydning at departementet understreker at et dagaktivitetstilbud ikke er å forstå som en ensartet tjeneste, men at denne kan organiseres og ytes på ulike måter. Dette er det opp til kommunen å vurdere. Det vil også fortsatt være slik departementet skriver i sitt høringsnotat, at den lovfestede plikten er knyttet til kravet om nødvendig og forsvarlig helsehjelp etter eksisterende lovverk:

«Lova stiller grunnleggjande krav til naudsynthe og forsvarlege helse- og omsorgstenester, men gjev kommunane stor fridom når det gjeld organiseringa og innrettinga av tenestetilbodet. Kva som er naudsynt og forsvarleg, må vurderast konkret i kvart einskilt tilfelle med utgangspunkt i faglege vurderingar og andre moment som er relevante når ein skal fastsetje ein rettsleg standard. Dersom det blir lovfest ei plikt for kommunane til å tilby dagaktivitetstilbod til heimebuande personar med demens i tråd med høyringsframlegget, så vil ikkje det i seg sjølv innebere at alle heimebuande personar med demens automatisk skal ha rett til å bli tildelte slike tenester. Sjølv om kommunar får ei plikt til å kunne tilby slike tenester i kommunen, må kommunen framleis gjere ei konkret vurdering av kva for tenester kvar einskild pasient eller brukar må få tilbod om for å få naudsynthe helse- og omsorgstenester av forsvarleg kvalitet og omfang.»

Målgruppe

Lovplikten som innføres skal omfatte hjemmeboende personer med demens, det vil si personer som bor i eget hjem eller i et kommunalt omsorgsboligtilbud. Personer som har korttidsopphold på en kommunal helse- og omsorgsinstitusjon er å regne som hjemmeboende og skal ikke miste dagaktivitetstilbudet sitt under korttidsoppholdet.

Egenandel

Det er videre ikke meningen at innføringen av en lovplikt for kommunene til å tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer skal endre på nåværende egenandelsregulering for dagaktivitetstilbud. Det er formålet med tjenestetildelingen som vil være avgjørende for om kommunen kan kreve egenandel eller ikke, og kommunen kan bare kreve egenandel dersom aktivitetstilbudet er tildelt som praktisk hjelp eller opplæring (og ikke til personlig stell eller egenomsorg). Dersom begrunnelsen for tildelingen er andre hensyn eller avlastning av pårørende, kan kommunen ikke kreve egenandel.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Departementet slår fast at lovfesting av en eksplisitt plikt til å ha dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens langt på vei må sies å være en utviding av det kommunale ansvaret etter gjeldende rett. Departementet går ut i fra at tilskuddet som har vært til etablering av dagaktivitetstilbud blir innlemmet i rammetilskuddet til kommunene over kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett fra 2020. Kristiansand kommune har benyttet seg av tilskuddsordningene som har vært frem til nå ved etablering av dagsentertilbud til personer med demens. I 2019 vil tilskuddordninger videreføres på en måte som skal stimulere til ytterligere oppbygging av tilbud frem mot at lovplikten inntre. Kristiansand kommune planlegger etablering av nye dagaktivitetstilbud til personer med demens, også i forbindelse med etablering av Strømmehaven i 2020, og vil forsøke å benytte seg av tilskuddsordningen.

I høringsnotatet understrekes det at dagaktivitetstilbudet kan ta utgangspunkt i eksisterende tjenester, som eksempelvis bruk av støttekontakt eller praktisk hjelp, men det kan også utformes som et eget tjenestetilbud. Uavhengig av kommunens frihet til å utforme tilbudet og tilpasse det lokale forhold, vil plikten være knyttet til diagnosegrupper som vil være i sterk vekst i tiden fremover. En anslår at forekomsten av demenssykdom vil dobles frem mot 2040. Dette vil stille store krav til utviklingen av helse- og omsorgstjenester generelt, både når det gjelder kapasitet, kompetanse og samhandlingsformer – blant annet opp mot fastlegetjenesten som en sentral og integrert del av tjenestene og samhandlingen med spesialisthelsetjenesten som vil være kritisk med tanke på å sikre gode pasientforløp for denne målgruppen. Fysisk utforming og arkitektur vil bli viktigere i planlegging. Samspillet med pårørende og frivillige vil være av stor betydning. I dette krevende fremtidsbildet er det derfor avgjørende at kommunene settes ressursmessig i stand til å håndtere en ny, spesifikk plikt til å tilby dagaktivitetstilbud til målgruppen. På denne bakgrunn støtter Kristiansand kommune forslaget til lovendring, men under forutsetning at kommunenes merkostnader kompenseres.

Punkt 149/18: Vurdering av grunnlag for bidragsordninger, herunder bidrag Vågsbygdveien

Bilag

Vedtak KOMMUN, 11122018, Sak 102/18, Vurdering av grunnlag for bidragsordninger, herunder bidrag Vågsbygdveien

Dato 29. november 2018
Saksnr.: 201212190-16
Saksbehandler Line Baasland

Saksgang
Kommunalutvalget
Formannskapet

Møtedato
11.12.2018
12.12.2018

Vurdering av grunnlag for bidragsordninger, herunder bidrag Vågsbygdveien

Sammendrag

Formannskapetets vedtak sak 103/15:

Formannskapet vedtar å legge utbyggingsavtale alternativ 1 for Voie senter ut på offentlig ettersyn.

Oversendelsesforslag:

*Kommunalutvalget ber administrasjonen vurdere å fremlegge en sak som kan vise hvorledes bidrag i forbindelse med utbyggings-avtaler kan gjøres mest mulig til gjenstand for likebehandling, uavhengig av bygningstype. Eksempelvis beregnet etter BRA.
(Enst.)*

Forståelse av oversendelsesforslaget

Administrasjonen forstår oversendelsesforslaget dit hen at vi skal vurdere alternative måter bidrag kan beregnes på, og vurdere en alternativ beregning av bidrag til Vågsbygdveien.

Kommunen organiserer i dag ulike bidragsordninger til offentlige anlegg, der grunnlaget for disse er basert på forventet kostnad, forventet utbygging (enten i antall boenheter eller BRA), forventet utbyggingstakt og forholdsmessig andel av de offentlige kostnadene. Foreligger det områdeplan eller reguleringsplan for området kjenner man BRA og dette kan legges til grunn. I andre tilfeller vil det være svært vanskelig å anslå BRA, og antall boenheter er da en beregningsordning som kan legges til grunn.

Beregningsgrunnlaget for bidragsordning anbefales vurdert fra sak til sak. Ved oppstart av en bidragsordning må det vurderes hvilke opplysninger man kan framskaffe på det tidspunktet ordningen etableres og hvilken ordning som vil kunne fungere over tid. Målsettingen er å finne en opplevd rettferdig og forutsigbar bidragsordning i den enkelte sak.

Bidragsordning Vågsbygdveien

Grunnlaget for størrelsen på bidraget ble, den gang ordningen ble etablert, beregnet ut fra oversikten over boligområder i boligprogrammet, forventet utbyggingstakt og de da foreliggende kostnadsestimat. Statistikk og Boligprogrammet var det verktøyet som kunne gi indikasjon på framtidig utbyggingsvolum. Boenheter var forutsigbart og ble vurdert som et hensiktsmessig beregningsgrunnlag. Det forelå ikke områdeplan for områdene som sokner til

Vågsbygdveien, og det var flere områder i reguleringsprosess. Det var derfor svært vanskelig å anslå potensiell utnyttelse i BRA.

Utbyggere som har gått inn på dagens ordningen, har gjort dette under forutsetning om at dette er en ordning som skal opprettholdes til kapasitetsutbedringstiltakene på Vågsbygdveien er gjennomført. Ved en endring av ordningen må man vurdere hvorvidt dette kan få konsekvenser for de som allerede har innbetalt bidrag, for de områdene som har får krav og til de som er under avtaleinngåelse.

Ordningen som anvendes i dag ble etablert for gjennomføring av kapasitetsutbedring av Vågsbygdveien og ble forutsatt å vare i 10 – 15 år. Pr. i dag er det gjennomføring av fullgod kryssløsning av Kjoskrysset som gjenstår. Grunnlaget for denne ordningen bør derfor opprettholdes til de siste kapasitetstiltakene er gjennomført. Dette med tanke på likebehandling, i forhold til allerede gjennomførte prosjekter og hensynet til forutsigbarhet. Ordningen har bidratt til redusert utbyggingstakt og dermed redusert belastning på Vågsbygdveien, ordningen har og bedret trafikkavviklingen gjennom de tiltak som er gjennomført.

Forslag til vedtak

Skriv inn forslag til vedtak

1. Beregningsgrunnlaget for bidragsordninger skal vurderes fra sak til sak, og skal være basert på tilgjengelig informasjon. BRA legges til grunn dersom dette er tilgjengelig.
2. Dagens bidragsordning knyttet til rekkefølgekrav til kapasitet på Vågsbygdveien opprettholdes til kapasitetstiltakene er gjennomført.

Ragnar Evensen
Rådmann

Terje Lilletvedt
Teknisk direktør

Vedlegg:

Skriv inn vedlegg.

Bakgrunn for saken

Formannskapetets vedtak sak 103/15

Formannskapet vedtar å legge utbyggingsavtale alternativ 1 for Voie senter ut på offentlig ettersyn.

Oversendelsesforslag:

Kommunalutvalget ber administrasjonen vurdere å fremlegge en sak som kan vise hvorledes bidrag i forbindelse med utbyggings-avtaler kan gjøres mest mulig til gjenstand for likebehandling, uavhengig av bygningstype. Eksempelvis beregnet etter BRA.

(Enst.)

Politisk behandling

Kommunalutvalget behandler saken før den sendes videre til Formannskapet.

Administrasjonen har forstått oversendelsesforslaget dithen at vi skal vurdere alternative måter bidrag kan beregnes på, og vurdere en alternativ beregning av bidrag til Vågsbygdveien.

Bidragsordninger

Kommunen organiserer i dag ulike bidragsordninger til offentlige anlegg, der grunnlaget for disse er basert på forventet kostnad, forventet utbygging (enten i antall boenheter eller BRA), forventet utbyggingstakt og forholdsmessig andel av de offentlige kostnadene. Foreligger det områdeplan eller reguleringsplan for området kjenner man BRA og dette kan legges til grunn. I andre tilfeller vil det være svært vanskelig å anslå BRA, og antall boenheter er en enklere å anslå og bør legges til grunn.

Det er viktig at det i hver enkelt sak vurderes hvilke opplysninger man har og hva som skal legges til grunn. En bidragsordning vil sannsynligvis ikke slå riktig ut for alle uansett hvilken modell man velger.

Beregningsgrunnlaget må vurderes særskilt i den enkelte sak og vurderes hva som har praktisk gjennomførbarhet. Dette gjøres i samarbeid med berørte parter. Det er kommunen selv som beslutter valg av ordning, og hvilke forutsetninger som benyttes.

Målsettingen må være å finne et beregningsgrunnlag som kan være et bidragsgrunnlag, som oppleves rettferdig ut fra den belastningen utbyggingen medfører på tiltaket/veien. Det anbefales på generelt grunnlag ikke å endre beregningsgrunnlaget «underveis» i prosessen for innkreving av bidrag og gjennomføring av tiltaket.

Vurdering av beregningsgrunnlag

Bidrag etter godkjent BRA

Godkjent BRA som grunnlag kan være en bra måte å fordele kostnader på. Det forutsetter imidlertid at det er mulig å anslå forventet BRA innenfor et område. Dette vil man f.eks. ha ved en områderegulering. Når det gjelder belastning på tiltak er det usikkert hvorvidt belastningen på for eksempel en vei henger sammen med boligstørrelsen som gjenspeiles av BRA. blant annet fordi det er uvisst hvorvidt størrelsen på boenheten gjenspeiler antall personer i boligen. Gjennomsnittlig bor det flere personer i ene-, tomannsbolig og rekkehus. Dette kan gjøre at BRA kan gi et mer riktig beregningsgrunnlag med tanke på belastningen boligen vil ha på tiltaket/veien.

Bidrag etter reguleringsformål

Bidrag kan beregnes og fordeles etter ulike reguleringsformål, og for eksempel etter godkjent BRA for ulike formålene. Dette er blitt brukt på Marviksletta.

Bidrag pr. boenhet

I de tilfellene det er vanskelig å beregne antall kvadratmeter BRA, kan bidrag pr. boenhet benyttes som grunnlag for bidragsordning. Oversikten i boligprogrammet og kommuneplan, forventet utbyggingstakt og kostnadsestimat kan legges til grunn for beregning av bidrag. Boligprogrammet gir indikasjon på framtidig utbyggingsvolum i antall boenheter, og hva kostnadene skal fordeles på.

Alternative grunnlag for bidrag utover godkjent BRA

Andre alternative grunnlag for beregning av bidrag:

- Boligtype
- Beboersammensetning
- Størrelse på bolig
- Antall personer i bolig
- Person og alderssammensetning i boligen
- Belastning pr. løpemeter på vei
- Avstand til tiltakene på vei
- Kriterier til kjøperne av boligene
- Avstand til metroakse
- Avstand til senterfunksjoner

Disse alternativene anbefales ikke på grunn av:

- Vanskelig eller umulig å få fram nødvendige beregningsgrunnlag
- Utfordrende å gjennomføre beregninger
- Vil sannsynligvis ikke gi mer opplevd rettferdig bidrag

Anbefaling om beregningsgrunnlag

Valg av grunnlag for bidrag må vurderes i det enkelte tilfellet, og det må tas utgangspunkt i hvilke opplysninger man har, og hva som kan stipuleres. I de tilfeller BRA er kjent (for eksempel fastlagt i områdeplan) kan dette være det beste grunnlaget for beregning av bidrag, men boenhet kan være et bedre alternativ der dette er lettere og sikrere å framskrive.

Vurdering i forhold til Vågsbygdveien

Rekkefølgekrav – kapasitet Vågsbygdveien

Rekkefølgekravet er noe ulikt formulert i forskjellige reguleringsplaner, men innebærer at det ikke kan gis igangsettingstillatelse i planområdet før Vågsbygdveien er bygd ut med tilstrekkelig kapasitet.

Bakgrunn for dagens politikk

Fra ca 2000-tallet startet de trafikale utfordringer på Vågsbygdveien FV 456. En trafikkrapport utarbeidet av Statens vegvesen viste behov for utbedring av over 50 tiltak og 4 kryss. De 4 kryssene var hovedutfordringen og omfattet kryssløsningene, Auglandsbukta 2 kryss, Kjosbukta og Andøykrysset. Det var utbedring av disse 4 kryssene som ble lagt til grunn da ordningen ble innført. Tiltakene omfatter tilrettelegging for både bil, kollektivtrafikk, gående og syklende.

Statens vegvesen anmodet kommunen om å begrense utbyggingstakten for bydelen. Det ble inngått avtale mellom Statens vegvesen og kommunen. Kommunens andel til planleggingskostnader ble fastsatt, med 50% fordeling på kommunen og Statens vegvesen.

Kostnadsgrunnlaget for de 4 kryssene var beregnet til om lag 100 millioner. Bidrag fra private var beregnet til 60-80 millioner. Andelen fra de private utbyggingene ble det forstått at kommunen skulle sørge for å hente inn gjennom utbyggingsavtaler. Vegvesenet står for planlegging og bygging av de nødvendige tiltakene knyttet til Vågsbygdveien. Pr. i dag er det totalt innbetalt omlag 15 millioner kroner i bidrag fra de private. Den offentlige andelen for de gjennomførte tiltakene har vært adskillig høyere enn hva som opprinnelig var tenkt. Det er 10 år siden ordningen ble innført, og pr. i dag gjenstår utbedring av Kjoskrysset, som trolig igangsettes i 2019.

Vilkårene som ble lagt til grunn for ordningen er fortsatt ikke oppfylt, da Kjoskrysset gjenstår. Ordningen bør derfor opprettholdes på samme vilkår som da den ble innført.

Kommunens rolle

Kommunen har tatt et ansvar på vegne av fylkeskommunen/staten og inngår bidragsordninger som utbyggerne egentlig måtte ha inngått med fylket/staten. Kommunen sørget for via egen bevilgning og gjennom bidrag fra private utbygginger at reguleringsplanene for utbedring av kryss er blitt gjennomført. Første planarbeid utløste realisering av de to første kryssene i Auglandsbukta med tilhørende offentlig finansiering. I forbindelse med opparbeidelse av kryssene deltok kommunen blant annet med omfattende omlegging av VA-ledningsnett.

Status

Rekkefølgekravet med tilhørende mulighet for bidragsordning har i denne perioden redusert utbyggingstakten i Vågsbygdområdet. Kommunen og vegvesenet har med dette oppnådd ønsket situasjon om lavere økning i trafikken på Vågsbygdveien enn det ellers ville ha blitt. Bidragsordningen har samtidig medført at boligforsyningen vest i Kristiansand ikke har stoppet opp.

Kryssutbedringene i Auglandsbukta er gjennomført. Kjoskrysset er prioritert med finansiering fra pågående bompengeneinnkreving. Det pågår arbeid med endring av vedtatt reguleringsplan for Kjoskrysset. Pr. i dag så ser det ut til at byggingen av krysset kan starte så snart endringene i reguleringsplanen er vedtatt, ventelig i 2019.

Innbetalte bidrag og gjenstående bidrag er forutsatt å bidra til full finansiering av Kjoskrysset.

Bakgrunn for dagens beregningsgrunnlag for bidrag pr. boenhet

Grunnlaget for størrelsen på bidraget ble, den gang ordningen ble etablert, beregnet ut fra oversikten i boligprogrammet, forventet utbyggingstakt og det da foreliggende kostnadsestimat. Boligprogrammet var det verktøyet som kunne gi indikasjon på framtidig utbyggingsvolum. Boenheter var forutsigbart og var eneste beregningsgrunnlag. Det forelå/foreligger ikke områdeplan for områdene som sokner til Vågsbygdveien. Det var derfor svært vanskelig å anslå potensielt BRA utnyttelses potensialet.

Det ble også lagt til grunn at kun nye utbyggingsområder skulle få kravet.

Det ble forutsatt at vedtatte planer skulle gjennomføres og at nye planer ville få kravet. For å beregne bidrag pr. boenhet ble det lagt til grunn at det kunne realiseres ca 100- boliger i bydel vest pr. år, og grunnlag for bidrag fra ca 40-50 boliger pr. år. Dvs. 70 boliger pr. år skulle det tilrettelegges for og at omtrent 40-50 av disse det betales bidrag fra. Det ble videre antatt at trafikktiltakene skulle gjennomføres innenfor en 10-15 års periode.

Det ble forutsatt at bidraget ikke skulle indeksreguleres, noe som gir et lavere bidrag i forhold til byggekostnader etter hvert som tiden går. Næringsbebyggelse skulle ikke betale bidrag.

Politikken med bidrag til Vågsbygdveien med kr/boenhet har vært praksis siden 2009, og utbygginger har bidratt i henhold til dette. Da man inngikk på ordningen med bidrag på 70 000,- kr pr. boenhet var dette ut fra at det ville ta 10-15 år å gjennomføre tiltakene, og at bidragsordningen skulle gjelde til tiltakene var gjennomført.

Det gjenstår fortsatt å realisere Kjoskrysset og det anbefales derfor ikke å endre ordningen før alle tiltak er gjennomført. Bidrag pr. boenhet er en ordning som er godt kjent for utbyggerne og er forutsigbar. Dagens ordning er enkel å håndtere og er forutsigbar for utbyggerne.

Endring av beregningsgrunnlag

Utbyggerne som har gjort avtale med denne ordningen har gjort dette under forutsetning om at denne ordning som skal opprettholdes til kapasitetsutbedringene på Vågsbygdveien er gjennomført. Ved en endring av politikken må man vurdere hvorvidt dette kan få konsekvenser for de som allerede har innbetalt bidrag, for de områdene som får kravet og til de som er under avtaleinngåelse. Et par utbyggingsavtaler er inngått med forbehold om tilbakebetaling dersom grunnlaget for bidraget til Vågsbygdveien endres.

Dersom man går inn for en ny vurdering av av beregningsgrunnlaget vil, andre forutsetninger enn det som ble lagt til grunn i den opprinnelige ordningen gjelde. Dette gjelder både størrelsen på kostnaden som legges til grunn, antall BRA/boenheter eller annen fordelingsnøkkel dette skal fordeles på. Det er uvisst hvorvidt en ny bidragsordning vil medføre høyere eller lavere bidrag for utbyggerne, og hvordan det vil slå ut for utbyggingsområdene.

En endring må i så fall gjelde for utbyggingsavtaler som inngås fra nå og framover.

Konklusjon

Beregningsgrunnlaget for bidragsordning anbefales vurdert fra sak til sak. Ved oppstart av en bidragsordning må det vurderes hvilke opplysninger man kan framskaffe på det tidspunktet ordningen etableres. Målsettingen er å finne en rettferdig og forutsigbar bidragsordning i den enkelte sak.

Ordningen som anvendes i dag ble etablert for gjennomføring av kapasitetsutbedring av Vågsbygdveien og tenkt å vare i 10 – 15 år. Grunnlaget for denne ordningen bør opprettholdes til de nødvendige kapasitetstiltakene er gjennomført med tanke på likebehandling i forhold til allerede gjennomførte prosjekter og hensynet til forutsigbarhet. Ordningen har bidratt til å redusere belastningen på Vågsbygdveien. Administrasjonen anbefaler at dagens ordning opprettholdes til de planlagte kapasitetsutbedringene er gjennomført.

Punkt 150/18: Svar på verbal forslag om etablering av barnefamilier i Kvadraturen

Bilag

Vedtak BYSTYR, 23012019, Sak 9/19, Svar på verbal forslag om etablering av barnefamilier i Kvadraturen

Dato 28. november 2018
Saksnr.: 201809932-1
Saksbehandler Christina Rasmussen

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
12.12.2018
23.01.2019

Svar på verbal forslag om etablering av barnefamilier i Kvadraturen

Sammendrag

Bystyret vedtok ved behandling av handlingsprogrammet 2018-2021, 13. desember 2017 (sak 164/17) følgende verbalforslag: «Bystyret ber Rådmannen utarbeide en plan for å gjøre det mer attraktivt for barnefamilier å bosette seg i Kvadraturen» (49/4).

Andelen av barnefamilier er i dag forholdsvis lav i Kvadraturen. Barneandelen i sentrum stiger parallelt med byens vekst. Boligundersøkelsen viser at Kvadraturen/ Eg kommer på en tredje plass som foretrukket boligområde blant barnefamilier. Det betyr at det er et potensiale for å tiltrekke seg flere barnefamilier til sentrum. Flere storbyer i Norge og utlandet undersøker og kartlegger barnefamiliers flytting og argumenter for etablering, og tiltak iverksettes for å gjøre sentrum attraktivt for barnefamilier. Større innslag av barnefamilier vil bidra til å opprettholde og styrke bosettingen i Kvadraturen. Samtidig er det et mål i kommuneplanens samfunnsdel at innbyggerne lever i mangfoldige nærmiljø, og byen skal ha god alderssammensetning i bomiljø, og trygge og gode byrom for alle.

Flere faktorer kan stimulere bosetting av barnefamilier i sentrum. Det går på bl.a. boligtilbud, gode byrom, idrettsmuligheter og lekeplassdekning, tilgang til barnehage og skole, tilgjengelighet og god mobilitet, opplevd trygghet og sikkerhet, omdømme, og god formidling av eksisterende tilbud for barnefamilier. Kommunen kan påvirke noen av disse gjennom sin boligpolitikk og prioritering i arealplaner (kommuneplan og kommunedelplan). Attraktivitet for og etablering av barnefamilier bør sees helhetlig i sammenheng med andre sentrale strøk i Kristiansand, for å kunne tilrettelegge for reelle og bærekraftige alternativer til barnefamiliers eksisterende boligmuligheter.

Kommunens viktigste virkemidler er en aktiv og tydelig boligpolitikk og tydelige føringer i overordnede planer. Temaet må vurderes i kommuneplanprosessen for nye Kristiansand, med følgende føringer for boligpolitikken i kommunen og reguleringsplaner i sentrale strøk.

Forslag til vedtak

1. Bystyret tar saken til orientering.
2. Kommuneplanprosess skal vurdere tydelige retningslinjer og tiltak som kan bidra for bedre tilrettelegging for barnefamilier i Kvadraturen og i andre sentrale strøk.

3. Det skal foretas en gjennomgang av kommunens boligpolitikk for bedre tilrettelegging og lettere etablering av barnefamilier i Kvadraturen og andre sentrale strøk.

Ragnar Evensen
Rådmann

Terje Lilletvedt
Teknisk direktør

Bakgrunn for saken

Bystyret vedtok ved behandling av handlingsprogrammet 2018-2021, 13. desember 2017 (sak 164/17) følgende verbalforslag under Sektor 5 – Teknisk, vedtak 3: «Bystyret ber Rådmannen utarbeide en plan for å gjøre det mer attraktivt for barnefamilier å bosette seg i Kvadraturen» (49/4). Forslaget ble fremmet av H/KRF/FRP/V/PP/SP.

I forbindelse med presentasjon av Boligundersøkelsen for Formannskapet 16. mai 2018, ble administrasjonen bedt om å utføre flere analyser til senere presentasjon for politikerne. I den forbindelse ble det stilt spørsmål (uten vedtak) om hvordan man kan få flere barnefamilier til å bosette seg i kvadraturen.

I saken herunder redegjøres det for dagens status og utvikling, erfaringer fra andre byer i Norge og utenlands, mulige faktorer og virkemidler for sentralt etablering av barnefamilier for å kunne deretter anbefale en prosess videre.

Hvor bor barnefamilier i dag og hvor ønsker de å bo?

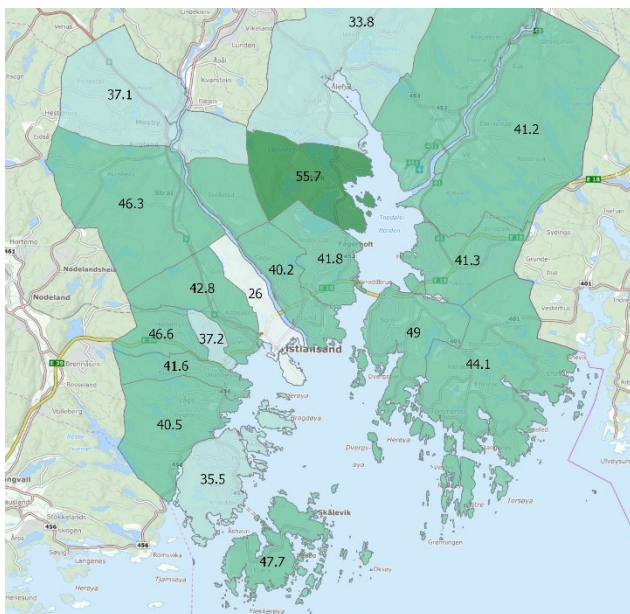
Dagens situasjon og utvikling:

Andelen av barnefamilier er i dag forholdsvis lav i Kvadraturen. Barneandelen i sentrum stiger parallelt med byens vekst. Tabell herunder gir befolkningstall for ulike aldersgrupper av barn og ungdom i Kvadraturen og nærmeste bydeler (krets) per 1.1.2018. Farget prosentall angir bevegelser (reduksjon eller økning) i perioden 1994 – 2018.

Krets	Tot.befolkning	0-5 år	6-12 år	13-15 år
Tinnheia	2997 (3,5%)	191 (-27,7%)	216 (4,9%)	105 (32,9%)
Grim	5408 (12,9%)	368 (-14,8%)	411 (20,2%)	164 (33,3%)
Kvadraturen/ Eg	8085 (73,6%)	272 (52,8%)	177 (75,2%)	89 (111,9%)
Lund/ Sødal	12446 (32,7%)	720 (18,8%)	835 (45,2%)	314 (17,6%)
Kongsg/ Gimlekollen	5984 (50,1%)	436 (21,4%)	557 (73%)	226 (94,8%)

For å sammenligne med hele kommunen (per 1.1.2018):

- Størst andel småbarn i aldersgruppen 0-5 år: Lund/ Sødal (720)
- Størst økning siden 1994: Justvig (141,8%) og Strai (94,6%).
- Størst andel barn i aldersgruppen 6-12 år: Indre Randesund (1205), Lund/ Sødal (835) og Midtre Vågsbygd (773)
- Størst økning siden 1994: Strai (120%), Justvig (118,2%) og Flekkerøya (99,5%)
- Størst andel ungdommer i aldersgruppen 13-15 år: Indre Randesund (428), Midtre Vågsbygd (332) og Lund/ Sødal (314)
- Størst økning siden 1994: Kvadraturen/ Eg (111,9%) og Kongsgård/ Gimlekollen (94,8%)

Ser man på hele kommunen er det stor barnefamilietetthet på Justvig, Indre Randesund og Flekkerøy. Kvadraturen/ Eg har lavest. Dykker man ned i tallene er det Eg boligområde som har størst prosent barnefamilier innenfor kretsen Kvadraturen/ Eg. Det er også tydelig flere barnefamilier i bydelene Grim og Lund/ Sødal som ligger rett ved Kvadraturen. Grim og Lund er innenfor 10-minuttersbyen på sykkel.

Barnefamilietetthet: andel adresser der det er registrert barn/ unge (dvs. 17 år eller yngre). I hele Kristiansand kommunen er det 42%. Kvadraturen/ Eg har lavest andel, mens Lund og Grim ligger nær kommunens snitt.

Tall fra boligundersøkelsen:

16% av de 2462 som har svart på boligundersøkelsen har Kvadraturen/ Eg som 1. preferanse for boligetablering. Bare Lund/ Sødal ligger høyere med 17%. Blant de 16% som foretrekker Kvadraturen/ Eg, er et mindre tall i aldersgruppen 30-44 år som kan betraktes som typisk alder for småbarnsforeldre, og veldig få av disse har barn.

Samtidig ser vi fra tallene at blant barnefamiliene som vi har i Kristiansand og som har svart på undersøkelsen, foretrekker 7,7% å bo i Kvadraturen. Kvadraturen kommer dermed på en tredje plass i foretrukket boligområde for barnefamilier.

Konstatering og refleksjoner:

Kvadraturen har få barn og unge som bor her. Samtidig har bykjernen sett en økning i andel barn og unge siden 90-tallet, sammenlignet med andre sentrale bydeler. Rett ved Kvadraturen, på Lund/ Sødal og Grim er det mye større barnefamilietetthet. Disse bydelene ligger tett nok på Kvadraturen til å anvende byen selv om de ikke bor der. Kvadraturen når høyt på rangeringen av foretrukket boligområder for barnefamilier i byen. Det betyr at det må være potensiale for å øke antall barnefamilier, selv om denne gruppe vil sannsynligvis aldri utgjør en stor del av befolkningen i Kvadraturen.

Det kan også stilles spørsmål om det er behov for å tilrettelegge mer for etablering av barnefamilier i Kvadraturen når Kristiansand er så privilegert med å ha gode boligområder med attraktive kvaliteter og boligtyper (bl.a. eneboliger) for barnefamilier i nærliggende bydeler, nemlig Grim, Eg og Lund/ Sødal. Dette kan påpekes som en fordel sammenlignet med f.eks. Oslo hvor en skal reise langt for å finne samme kvaliteter i et boligområde.

Hvilke erfaringer kan trekkes fra andre byer?

Det er nyttig å se på erfaringer fra andre byer, f.eks. Aarhus, Vancouver, Oslo og Sarpsborg:

I 2014 var 47% av fraflyttingen i Aarhus kommune knyttet til boligforhold. Aldersgruppen 30-49 år uttrykte et ønske om å bli boende, men ble utfordret av boligpriser, utilfredstillende kollektive infrastrukturen, mangel på parkeringsplasser og barnehager¹. I boligpolitikken vedtatt i 2016 står det at kommunen vil fastholde på flere barnefamilier ved å bl.a. utvikle nye boligtyper, oppfordre seniorer til å flytte til mindre boliger (og dermed frigjøre de større eneboliger til familier). Mellom 2012 og 2017 ser Aarhus en økning på antall husstander i midtbyen med barnefamilier. Boligpriser, boligstørrelse og boligtypologi² er momenter som her påvirker barnefamiliens flytting. Når Aarhus skal overta og utvikle den sentrale sykehustomta til en bærekraftig og barnevennlig bydel, skal området inneholde boligtyper som er økonomisk tilgjengelige for barnefamilier, fremtidens daginstitusjoner, byrom og utfoldelsesmuligheter for barn, trygge skoleveier, mm. i den tette by³.

Vancouver har hatt positive erfaringer med å få barnefamilier til å bosette seg i sentrale strøk. Noen av utfordringene var opplevelsen av trygghet, tett trafikk, manglende daginstitusjoner og lekeplasser. Siden 90-tallet har Vancouver egne retningslinjer for barnefamilievennlige fortettingsprosjekter, «*High-density housing for families with children guidelines*»⁴. I sin boligstrategi setter Vancouver tydelig fokus på boligtilgjengeligheten for unge i etableringsfasen, voksende familier og eldre. Byen setter krav til 40% av nye boliger som skal være tilpasset familier, 4000 nye eneboliger for leie til enepersoner, par og familier, og flere eierformer og boligtyper for bl.a. familier. I boligstrategien settes det fokus på barnefamilier, eldre og enslige og hensikten er å ivareta mangfold og liv i byen.

¹ Aarhus gjennomførte en etterspørselsanalyse i sommeren 2014 der fokus var: hva ønsker Aarhus borgerne som boligforhold og hvorfor flytter de fra kommunen. Tall gjelder altså alle aldersgrupper og hele kommunen.

² Eksempelvis gir karréstruktur mulighet for lek i en bakgård, i trygge omgivelser og skjernet fra biltrafikk.

³ Fra «Program for paralleloppdrag om Amtssygehuset», Aarhus kommune.

⁴ Retningslinjene er utarbeidet i 1992, se kildeliste.

Flere byer i Norge tar opp spørsmålet om hva får barnefamilier til å flytte til sentrum, eller bli i sentrum. I Oslo flytter mange barnefamilier ut av byen, særlig når barna nærmer seg skolealder. Det antas at høye boligpriser og behov for større bolig er de største argumentene. Sarpsborg har kartlagt barnefamiliers boligpreferanser, hvilke familier er tilbøyelig å flytte til sentrum og hvilke virkemidler Sarpsborg kommune kan iverksette for å tiltrekke for et attraktivt sentrum for barnefamilier. Det er tydelig at boligpreferansen til barnefamilier er også kulturelt betonet; hva definerer et godt oppvekstmiljø. Studiet kartlegger hvilke såkalt familietyper som ser for seg å bo i sentrum. Ikke alle barnefamilier er interessert i å flytte til sentrum, uavhengig av hvor mange tiltak det måtte iverksettes.

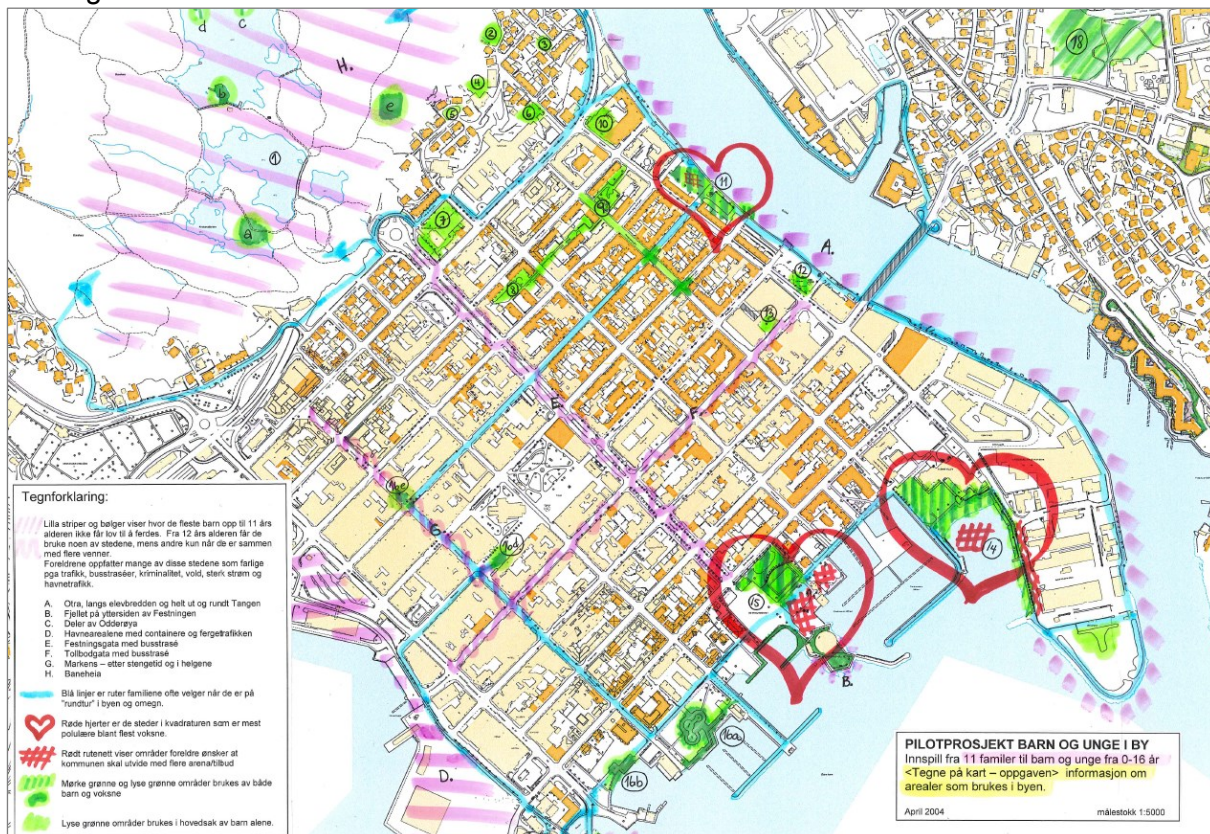
Hva vet vi om barn og unges bruk av Kvadraturen?

Mål, erfaringer og kunnskap i planer og prosjekter:

Kommuneplanens samfunnsdel formulerer tydelige posisjoner for byen som attraktiv opplevelsesby og inkluderende storby. Kristiansand skal ha gode aktivitetstilbud til barn og skal ha gode oppvekstvilkår for barn og unge. Det er et mål at alle barn og unge lever et liv under forhold som fremmer verdighet, tilhørighet, mestring og deltakelse i fellesskapet, og at innbyggerne lever i mangfoldige nærmiljø. Barnefamilier skal ha tilgang til kultur- og fritidstilbud, det skal være opplevelsestilbud og tjenester i nærmiljøet, god alderssammensetning i bomiljøet, samt trygge og gode byrom.

Det finnes innspill på temaet fra medvirkningsmøter i forrige kommuneplanrevisjon. Noen momenter er bl.a. at mange boligprosjekter fokuserer på de eldre, det mangler god informasjon om de gode tilbud for barnefamilier i Kvadraturen, skole og barnehager kan rustes opp, Kvadraturen kan ha flere lekeplasser. Flere barn i byen kan påvirke den opplevde trygghet; gjør byen «mindre farlig». Ungdommen ønsker å bo urbant. Kan det tenkes en barnas bydel i Kvadraturen?

I 2003-2004 kartla pilotprosjektet «Barn og unge i by» arealer i Kvadraturen som barn og unge bruker og arealer som de er særdeles glad i. Skolevei og vei til venner ble også vist. Det ble også kartlagt steder og gater som oppfattes som farlige av foreldrene, hvilke steder er mest populære og hvilke som ønskes utvidet med flere tilbud, hvor barn oppholder seg med og uten voksne.

Kommunedelplanen for Kvadraturen og Vestre havn, del 1, belyser tematikken. Større innslag av barnefamilier vil bidra til å opprettholde og styrke bosettingen i Kvadraturen. Barnehager, skoler, uterom og urbane grønnstruktur, lekeplasser og nærmiljøpark, trygge skoleveier og ferdselsveier, gode fortauer og trygge kryssoverganger er tiltak som kommunen jobber med.

I 2012 i forbindelse med «SMS-prosjektet⁵, et planverktøy for bedre stedsutvikling», bidro barn fra 5. og 6. trinn på Tordenskjoldsgate skole med innspill. Skolebarna foreslo tiltak som vil bidra til å fremme folkehelse og friluftaktiviteter i Kvadraturen. Elvepromenaden på sørsiden av Otra og de sjønære arealene fra Tangen til Gravane var prosjektområde. Barnas innspill ble brukt i illustrasjonsforslaget for en byromstrategi for elve- og strandpromenaden (se bilde).

Fra illustrasjonsforslag for en byromstrategi for promenaden, bedre liv langs vannet (fra SMS-prosjektet)

Eksisterende aktører og ressurser:

Kristiansand kommune har fagkompetanse på flere områder relevante for tematikken. Det er kunnskap om boligpreferanser, barnehager og skoledekning, idrett, nærmiljøanlegg og lekeplasser, grønnstruktur, trygghet og (trafikk)sikkerhet i byen, relevant kultur- og kunstprosjekter, mm. Kommunen har en rolle innen kommunikasjon, veiledning, tilrettelegging og aktiv prioritering i utvikling av barnevennlig sentrum. «Barn i byen Kristiansand» og «Barnas by Kristiansand» (Visit Norway) er aktører i byen, som er med til å promovere hva som skjer i byen for barn, for besøkende og beboere. De har en viktig rolle i formidlingen av tilbud for barn og unge og deres familier, og har kunnskap om hva som gjør Kvadraturen attraktiv for barnefamilier..

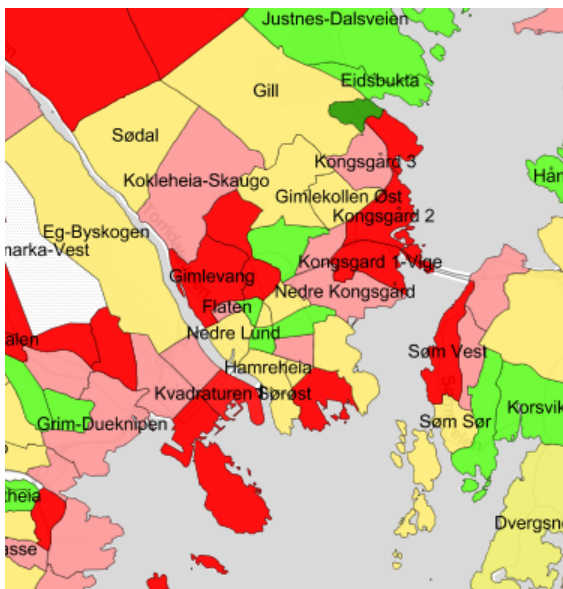
Faktorer og virkemidler

Erfaringer og tverrfaglige drøftinger internt i kommunen bidrar til å etablere en liste av faktorer som påvirker sentrums attraktivitet for barn og barnefamilier.

Gode boforhold må sikres, og for barnefamilier spiller boligstørrelse, boligpris og boligtype en viktig rolle i valg om etablering. Eksempler på nye boformer bør vurderes når det skal planlegges for barnefamilier i byen: bofellesskaper som f.eks. i Vindmøllebakken i Stavanger eller townhouse løsninger med tydelig bakgård. Minimumskrav til uteareal til boliger må ivareta barnefamiliers arealbehov, samt sikre viktige kvaliteter på utearealene slik at disse er anvendelige for barn og familier. En aktiv boligpolitikk, tydelige retningslinjer i overordnede planer og krav til prosentandel boenheter tilrettelagt for barnefamilier i planer (jf. erfaringer fra Vancouver) er kommunens virkemidler. Helhetlige løsninger er viktig å sikre, og boligpolitikken for barnefamilier må vurderes for hele nye Kristiansand kommune. Samtidig bør andre befolkningsgruppers behov vurderes sammen med tiltak for etablering av barnefamilier, for å sikre mangfoldige nærmiljøer og god alderssammensetning i bomiljøet.

Gode byrom og utfoldelsesmuligheter for barn kan bety både god lekeplassdekning, og tilrettelagte byrom. En påstand er at dersom byrom er tilrettelagt for barn, vil de inneholde kvaliteter for alle (bl.a. universell tilgjengelighet, variasjon i innhold og opplevelser). Urban lekeplasser kanskje også se annerledes ut? Et variert tilbud som bidrar til å skape gode møteplasser for de voksne foreldre som møtes her er viktig.

⁵ SMS-prosjektet står for «stedsutvikling – medvirkning – sosiale møteplasser» og er et kunnskapsprosjekt som skal bidra til sosialt holdbar stedsutvikling og fremme sosial integrasjon. Partnere i prosjektet var Fredrikstad kommune, Göteborgs Stad, Halmstads kommune, Kristiansand kommune og Vest-Agder Fylkeskommune.

Tilgjengelighet på småbarn møteplass (målt i andel boliger innenfor 100 m fra lekeplass)

Kartet her er tatt fra Kristiansand statistikkportal og viser andel boliger innenfor 100 m fra lekeplass, som indikator for tilgjengeligheten på småbarn møteplass. Kvadraturen har ikke en god lekeplass dekning men tilgang til kvalitetsfylte grønne områder langs elva, ved sjøen og i bymarka kan balansere dette. Potensialet for mer urban grønnstruktur i Kvadraturen kan undersøkes. F.eks. finnes det idéer og innspill om å åpne bakgårder i byen for allmenn ferdsel og opphold når kvartaler transformeres. Der kan barn ha et skjermet lek- og oppholdssted. Nye transformasjonsprosjekter i Kvadraturen bør kontinuerlig vurdere hvordan det kan tillegges trygge uterom og lekeplasser for barn. Kultur- og kunsttilbud for barn er også et tiltak som nevnes i Kvadraturplanen. Det er i dag stort fokus på gode uterom, fleksibilitet og ulike tilbud for barn i byen i Kvadraturen.

Idrettsmulighet er også viktig for barnas utfoldelse. Nærmiljøparker opprustes løpende, det ligger planer for opprusting av Nybyen nærmiljøpark, Elvepromenaden nærmiljøpark og etablering av kvartalslek med ballplass på Odderøya er påbegynt.

Barnehage, skoler og tilbud til barn må gis tilstrekkelig plass i byen om ønsket å tiltrekke seg barnefamilier. Også i Kvadraturen flytter familier ut av byen når barn når skolealder. Barnehagebehovet for de neste 10 år og skolekapasiteten for de neste 12 år er god nok i Kvadraturen/ Eg utfra dagens prognoser. Etablering av barnehage og skole i by koster, og kravene (bl.a. utearealkrav) kan være vanskelige å tilfredsstille i by. Lokalisering nær eksisterende parker og grønne områder er derfor en fordel. Finnes det alternativ måter å utforme utearealene, som imøtekommer barnehage- og skolebarnas behov i urbane omgivelser? Eksempler på skolegårder på tak finnes i storbyer. Tangen videregående skole er et eksempel på det, men kan dette tenkes for barneskoler og barnehager?

Kvadraturen er tett bebygget og omdisponering av barnehagetomter eller reservearealer til skole kan ikke reverseres ved å tildele en ny tomt en annen plass i byen. Det betyr at grundige vurderinger ved detaljregulering er nødvendige på bl.a. kapasitet og behov, tomtas egnethet. Nye barnehage planlagt på Silokaia ble tatt ut av endelig plan etter grundig vurdering. Ny barnehage på Tangen ble også tatt ut av planene. I begge planer var noe av begrunnelsen at barnehagen hadde dårlig plassering og lite egnet tomt, og tilstrekkelig barnehagedekning i Kvadraturen ifølge oppvekstsektoren. Eksisterende barnehage i Posebyen (Sløyden) er nedlagt og selges. Skoletomta i Tordenskjoldsgate har en god plassering som barneskole i Kvadraturen: tross støy fra veianlegget, har den nærhet til Baneheia, nærhet til barnas bopel og utvidelsesmulighet sikret i Kvadraturplanen (T1). Bortregulering eller nedlegging av flere barnehager i sentrum bør unngås om man ønsker å satse på barnefamilier. Strategisk oppkjøp av bygg eller arealer er et virkemiddel i tillegg til sikring av arealer i planer (jf. Kvadraturplanen). Kommunen har også mulighet for å prioritere sterkere barnehager og skole sentralt, særlig om Kvadraturen skal ha 15.000 innbyggere.

God tilgjengelighet og mobilitet mellom tilbud i byen kan hjelpe på tidsklemmen og tidspresset som barnefamilier opplever mellom alle gjøremål og aktiviteter som barna skal delta i. Samlokalisering av funksjoner og tilbud for barn (på innhold og pris) kan bidra til dette. Kvadraturen har samlet sett mange funksjoner som landsdelshovedstad og regulert med senterformål i kommunedelplanen. Det kan foretas en vurdering om visse tilbud for barnefamilier mangler eller bør styrkes.

Stedenes omdømme og opplevd trygghet er viktig for barnefamilier valg av bosted. Er det en god skole, et trygt bomiljø og godt fellesskap, andre barnefamilier i området, vil flere foreldre

velge å flytte dit. Posebyen har over lengre tid profilert seg som godt bomiljø for barn og familier. Kommunen kan påvirke de fysiske forholdene som skaper et godt bomiljø, f.eks. opplevd trygghet og sikkerhet. Barna må kunne ferdes trafikksikkert mellom skole og hjem eller på besøk til venner. Kommunen jobber allerede aktivt med snarveier og trygg ferdsel i byen, uavhengig av aldersgruppe. Områdets omdømme som godt bomiljø og skole omdømme som god møteplass, tilgjengelig for alle, med sosialt mangfold og godt læringsmiljø må tas i betraktning. Trygghetsvandringer er også med på å styrke Kvadraturen som trygg bydel.

Kommunikasjon og formidling av de gode tilbudene i Kvadraturen er en viktig del av arbeidet med å gjøre sentrum attraktivt for barnefamilier, for besøkende, brukere og beboere. Sarpsborg anbefaler i sin studie å invitere til diskusjon gjennom en konferanse eller til å foreta foresightanalyser. Eksempler kan også hentes fra prosjekt i Sandnes kommune, der barn ble gitt anledning til å fargelegge byen, presentere ideer for byutvikling og bruk av uterom gjennom egen arrangement. Prosjektet ble lansert ifm Kulturhovedstadsåret 2008. Dette er mulige tiltak for å formidle eksisterende tilbud og fremtidsbehov, og er med til å profilere kommunen som aktiv tilrettelegger for barnefamilier. Kristiansand kommune har flere eksempler på tiltak for barnas opplevelser og utfoldelse i byen. Barnas arkitekturdag er et slikt tiltak organisert for første gang i Kristiansand den 27. oktober. Det var en tydelig suksess. Rutpluks, barnas bed, Kulturskolens dag og Slow bridge er også eksempler på aktiviteter som inviterer barn til å delta.

Listen av faktorer og tiltak er ikke uttømmende. Kommunens virkemidler er hovedsakelig gjennom en tydelig og aktiv boligpolitikk, tydelige retningslinjer, bestemmelser og arealdisponering i overordnede planer som retter seg mot barnefamiliers behov. Synliggjøring av eksisterende kvalitet gjennom arrangementer og formidling kan styrke sentrums attraktivitet for barn og familier, i samarbeid med aktører innenfor næringslivet, kultur, velforeninger og med medier som bl.a. «Barn i byen Kristiansand» og «Barnas by Kristiansand».

Attraktivitet for og etablering av barnefamilier bør sees helhetlig i sammenheng med andre sentrale strøk i Kristiansand, for å kunne tilrettelegge for reelle og bærekraftige alternativer og å unngå nedprioritering av bydeler med særlige behov. Barnefamiliers behov må sees i sammenheng med andre befolkningsgrupper i byen som f.eks. eldre, enslige, nyetablerte. Disse grupper møter lignende utfordringer i boligtilbud og boligmarked i sentrum. En revisjon og tydeliggjøring av boligpolitikken for disse gruppene vil være med på å styrke mangfoldet i sentrum og andre sentrale bydeler i hele kommunen, jf. mål i kommuneplanens samfunnsdel.

Anbefaling om prosess videre

Selv om bestillingen går på etablering av barnefamilier i Kvadraturen, bør tematikken løftes i kommunens boligpolitikk og overordnede planer for å sikre god sammenheng i hele kommunens senterstruktur og bydeler. Det er et mål at innbyggerne lever i mangfoldige nærmiljø, og dette mål gjelder hele kommunen – og antakeligvis like relevant og ønskelig i nye Kristiansand. Det anbefales derfor at

- Tematikken vurderes i planprosessen for kommuneplan for nye Kristiansand med vurdering om tydelige retningslinjer, bestemmelser som f.eks. tallfester en prosentandel ny boenheter til barnefamilier, og videreføring av sentrale arealer til skole og barnehage.
- Vurderinger i saken og føringer fra ny kommuneplan innarbeides i boligpolitikken for en tydelig og aktiv prioritering av barnefamilier som gruppe. Tematikken bør sees i sammenheng med andre gruppers boligbehov og tilgang på boligmarked, f.eks. eldre, enslige og nyetablerte. Kommunen kan vurdere en mer aktiv rolle inn i boligmarked som boligutviklere for disse gruppene.
- Areal til skole og barnehager i sentrum må søkes prioritert og nåværende reserveareal ivarettatt.

- Utearealer, byrom med utfoldelsesmuligheter, kulturelle tilbud for barnefamilier arbeides godt med, og jobbes videre med (jf. planbeskrivelsen for kommunedelplanen for Kvadraturen og Vestre havn, del 1)

Christina Rasmussen, 28.11.18

Kilder:

- *High-density housing for families with children guidelines*, City of Vancouver, Home, property and development; Urban planning, zoning and development; Design policies & guidelines: <https://guidelines.vancouver.ca/H004.pdf>
- *Housing Vancouver Strategy*, City of Vancouver; People and programs: <https://council.vancouver.ca/20171128/documents/rr1appendixa.pdf> og <https://vancouver.ca/people-programs/housing-vancouver-strategy.aspx> (13.11.18)
- *Canadisk byplanchef: Sådan får Aarhus børnefamilierne ind i byen*, Morten Svith, publisert 30. april 2017 i Århus stiftstidende: <https://stiften.dk/artikel/450851> (16.11.18)
- *Byudvikling i Aarhus*, presentasjon for By- og miljøutvalget, Bente Lykke Sørensen, sjef for Bolig og prosjektudvikling i Teknik og Miljø, Aarhus kommune (12.10.2017)
- *Program for parallelopdrag om Amtssygehuset*, Teknik og Miljø, Aarhus kommune: <https://amtssygehuset.dk/media/7360/parallelopdrag-thg-endelig-tryk-reduceret.pdf> og *Amtssygehuset, Borgerpanel om utviklings af Amtssygehuset*, Centralværkstedet, 14.06.17, Aarhus kommune: <https://amtssygehuset.dk/media/7354/borgerpanel-amtssygehuset-14-06-17-noter-samlet.pdf>.
- *Børnefamilier skal utvikle ny bydel*, Mai Lykke, publisert 13. juni 2017 i KidsAarhus: <https://kidsaarhus.dk/boerfamilier-skal-udvikle-ny-bydel/> (13.11.18)
- *Oslo kommune spør 13.500 barnefamilier: hvorfor flyttet dere ut? Og til dere som er her: Hva skla til for at dere blir?*, Robert Johansen, publisert 2. juni 2018 i Aftenposten: <https://www.aftenposten.no/osloby/i/MgkrBB/Oslo-kommune-spor-13500-barnefamilier-Hvorfor-flyttet-dere-ut-Og-til-dere-som-er-her-Hva-skal-til-for-at-dere-blir> (27.06.18)
- *Barnefamilier i sentrum, familiers preferanser og kommunens virkemidler, en studie av Sarpsborg*, Bylabrapport 2:2012, av J. Vigestad Berge, A. Ese, J. Ese og S. Madland Kaasa, ved Norsk Form, Rodeo arkitekter AS og Sarpsborg kommune, 2012: https://www.slideshare.net/Norsk_Form/barnefamilier-i-sentrum
- *Barn og unge i by*, kart fra pilotprosjektet, Kristiansand kommune, 2003.
- *En reserve-morfar på fisketur gir deltidspappaen en pause*, Gaining by sharing modellen: <http://gainingbysharing.no/modellen/mennesker/> (23.08.18)
- *Barnas arkitekturdag ble en suksess*, Kristiansand kommune, publisert 30.oktober 2018: <https://www.kristiansand.kommune.no/aktuelt/barnas-arkitekturdag-ble-en-suksess/>

Punkt 151/18: Høring - endring i valgforskriften og forskrift om direkte valg til kommunedelsutvalg

Dato 28. november 2018
Saksnr.: 201801910-5
Saksbehandler Marianne O Tronstad

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
12.12.2018

Høring - endring i valgforskriften og forskrift om direkte valg til kommunedelsutvalg

Sammendrag

KMD har sendt ut et høringsnotat med høringsfrist 13.12.2018 som omhandler følgende endringer i gjeldende valgforskrift:

- § 16 omhandler hvem som representerer et registrert politisk parti
- § 19c åttende og niende ledd omhandler hvilke stemmesedler som skal brukes ut fra antall representanter på kommunestyrevalglista (åttende ledd) og fylkestingslista (niende ledd)
- § 25a omhandler hvilke valgfunksjonærer som kan benyttes
- § 27 omhandler fremgangsmåten ved forhåndsstemmegivningen og forsendelsen
- §37a omhandler at det ved første telling skal telles manuelt
- §8 i forskrift 3. januar 2003 nr. 8 om direkte valg gjelder kommunedelsutvalg

Forslag til vedtak

1. [Formannskapet har ingen innvendinger til de forslag til endringer som departementet foreslår.](#)

Ragnar Evensen
Rådmann

Eva B. Åsland
Organisasjonsdirektør

Bakgrunn for saken

Utdyping av den enkelte endring:

§16 som foreslås tatt ut lyder:

«§ 16. Hvem som representerer et registrert politisk parti på lokalt nivå

Dersom det er uklart hvem som har rett til å representere et registrert politisk parti på lokalt nivå og rett til å stille liste, skal valgmyndighetene innhente og legge til grunn uttalelse fra partiets utøvende organ, jf. partiloven § 3 (2) bokstav b.»

Stortinget vedtok den 15. juni 2018 at valgloven § 6-6 fjerde ledd skal erstatte og videreføre bestemmelsen i valgforskriften § 16. Bakgrunnen for å løfte denne bestemmelsen fra forskrift til lov var at bestemmelsen er av en slik karakter at den bør reguleres i lov. Departementet foreslår derfor å oppheve bestemmelsen i valgforskriften § 16.

Organisasjonsdirektørens vurdering:

Endringen er en konsekvens av lovendring.

§19 pålegger kommuner som skal velge 43 representanter eller mer og fylkeskommuner som skal velge 57 representanter eller mer å bruke to-falset stemmesedler.

Organisasjonsdirektørens vurdering:

Bruk av to-falset stemmesedler anses nødvendig for å få tilstrekkelig plass til velgeropplysninger og brukes allerede i Kristiansand kommune.

§ 25a andre punktum skal lyde:

Kandidat som er oppført på valgliste ved stortingsvalget eller fylkestingsvalget, kan ikke oppnevnes til valgfunksjonær i valglokalene ved forhåndsstemmegivningen i kommunene i vedkommende valgdistrikt.

Organisasjonsdirektørens vurdering:

Bestemmelsen kommer som en følge av at det ikke lenger er samsvar mellom valgdistrikt ved stortingsvalg og fylkestingsvalg. Regelen er en naturlig konsekvens av regionreformen.

§ 27 niende ledd som foreslås opphevet lyder

«Forhåndsstemmegivningene skal sendes som A-post eller på raskere måte.»

Den 1. januar 2018 ble A- og B-post slått sammen til én felles brevstrøm. I henhold til ny midlertidig konsesjon til Posten Norge AS skal minst 85 prosent av innenlandsk brevpost være framme innen to dager etter innlevering. Tidligere var kravet til framsendingstid at 85 prosent av innenlandsk prioritert brevpost skulle være framme innen dagen etter innlevering. Ettersom det nå kun er én brevstrøm, foreslår departementet å oppheve bestemmelsen i valgforskriften § 27 niende ledd, som stiller krav om at forhåndsstemmegivningene sendes som A-post eller på raskere måte.

Omleggingen til én brevstrøm vil medføre at et stort antall forhåndsstemmer avgitt siste fredag før valgdagen ikke vil komme fram innen fristen dersom de sendes med vanlig innenlands brevpost, på grunn av kravet til framsendingstid. Forhåndsstemmer som mottas etter Postens innleveringsfrist fredag, vil først bli innlevert på mandag, og vil med to dagers framsendingstid ikke være fremme hos valgstyret innen fristen tirsdag kl. 17. Disse forhåndsstemmene må derfor sendes på en raskere måte enn ved vanlig innenlands brevpost. Valgdirektoratet vil starte opp en anskaffelsesprosess i løpet av høsten, med det formål å sikre at alle kommuner kan benytte en alternativ forsendelsesmåte som sikrer at forhåndsstemmegivninger kommer fram innen fristen og blir telt med i valgoppgjøret ved kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2019. Departementet vil komme tilbake med eventuelle forslag til forskriftsendringer på dette området i god tid før valget.

Organisasjonsdirektørens vurdering:

Endringen følger av endring i postrutiner. Organisasjonsdirektøren forutsetter at departementet finner gode løsninger på dette området. Omlegging av fremsendingsrutiner for forhåndsstemmer mottatt etter innleveringsfrist fredag før valget vil uansett medføre økte kostnader for kommunene.

§ 37a NY - Foreløpig opptelling av stemmesedler

(1) Den foreløpige opptellingen av stemmesedler etter valgloven § 10-4 femte ledd og § 10-5 skal skje ved manuell telling.

(2) Ved avvik mellom en foreløpig og en endelig opptelling som er foretatt maskinelt, skal opptelling foretas på nytt. Ny maskinell opptelling kan ikke foretas av de samme personer som foretok endelig opptelling første gang.

Med manuell opptelling menes at opptellingen skjer for hånd uten bruk av maskiner. At departementet foreslår at det er den foreløpige opptellingen som skal skje manuelt, og ikke den endelige, skyldes praktiske hensyn, da den foreløpige opptellingen av valgtingsstemmer kan foregå på stemmestedene. Endelig opptelling må skje under valgstyrets tilsyn og foregår derfor ikke på stemmestedene.

At valget gjennomføres på en korrekt og tillitvekkende måte er avgjørende for demokratiet. Å forskriftsfeste et krav om at den foreløpige opptellingen skal skje ved manuell telling vil i større grad enn med dagens regelverk bidra til å sikre to uavhengige opptellinger og gi legitimitet til valgresultatet.

Organisasjonsdirektørens vurdering:

Det er mye som taler for at det vil bli variasjon mellom manuell foreløpig opptelling og endelig maskinell opptelling. Dette er ingen endring i forhold til dagens praksis.

I forskrift 3. januar 2003 nr. 8 om direkte valg til kommunedelsutvalg gjøres følgende endringer:

§ 8 skal lyde: § 8 Forholdet til valgloven og valgforskriften Valglovens og valgforskriftens bestemmelser om kommunestyrevalg gjelder tilsvarende så langt de passer.

Organisasjonsdirektørens vurdering:

Dette synes som en fornuftig presisering.